

*Спробуйте поглянути на цей
жорстокий світ очима дитини*

ПРОЛОГ

Війни завжди починають дорослі. Історія людства свідчить, що жодну з війн не почала дитина. Але від «дорослої» борні завжди страждають діти. Чому так? Чому повинні потерпати ті, кому вона зовсім не потрібна? А чи потрібні війни дорослим? Напевно, оскільки саме вони їх розпочинають.

Чи подобається дорослим сидіти в літню спеку не зі смачним морозивом та любою донечкою чи синочком на березі моря, а в окопі з важким бронежилетом та автоматом, де відгонить нечистотами, брудом і смертю? А в зимову хуртовину бути не вдома біля новорічної ялинки, розкладаючи подарунки для малечі, а на холодному спостережнику, обморожуючи пальці, готуючись до атаки?

Дорослі свідомо обирають для себе долю: жити не довго й щасливо, а воювати. Діти таку долю собі не обирають, однак розділяють її разом із дорослими. На жаль, дитинство таке коротке. Мить – і ти вже дорослий. Але так хочеться згадувати його як найщасливіший час у житті.

Та іноді згадувати немає чого: немає дитини, дитинства й часу, бо все це відібрала війна.

Розпочавши загарбницьку війну, Росія позбавила життя сотень дітей. Тисячі дітлахів залишилися сиротами, а в мільйонів

украдено дитинство. Не можна забувати ще одного злочину: виховання з наших дітей манкуртів, яничарів нової епохи.

Важливим етапом народної визвольної війни є саме порятунок українських дітей – нашого майбутнього.

Дітям війни присвячую.

ЧАСТИНА ПЕРША

ІРИНКА

I. Знайомство

Сонце сідало за обрій. Величезний яскраво-червоний диск, здавалося, готовий був проковтнути натруджену землю. Але це земля ковтала ще один день. Степ, рідний степ. Нескінченні поля пшениці та соняшника, марево гарячого повітря, дзижчання комах і пласка, мов стіл, земля.

Біля старої вишні на краю подвір'я стояла Іринка та дивилася на сонце. Вона дуже любила світло й день, але вдень на сонце неможливо навіть глянути, а от зараз червоний диск не спалював очей і наче магнітом притягував до себе. Іринка була звичайним чотирнадцятирічним дівчам, що зупинилося тільки на хвилинку та замріялося, допомагаючи матері поратися по господарству. Середнього зросту, чорнява і струнка, засмагла, вдягнена в шорти й трохи вицвілу футболку з невеличкою червоною плямою від соковитої вишні на животі, брудними від пилуки руками й величезними темними очима.

– Іро, та йди вже сюди, – чутно голос матері Наталі з городу, – забери кабачки, а я піду за козами.

Замріяність миттєво злетіла з обличчя дівчинки, залишилася лише щира усмішка. Кількома пружними рухами вона повернулася та за мить була вже на городі. Біло-зелені молоденькі кабачки були зібрані у два відра, на відірваному бадиллі ви-

ступав прозорими крапельками сік. Які ж вони смачнющі, коли обсмажені кільцями в борошні на пательні: ніжні, солодкі, з хрумкою скоринкою. Але Іринка знала, що ці кабачки призначені на продаж. Сім'я жила небагато, а якщо сказати чесно, то бідно, і продаж городини влітку на базарі був значним прибутком до невеликих статків.

Жваво підхопивши два відра з кабачками, Ірина понесла їх на подвір'я. А мати вже вела козу, яка натужно мекала й усім своїм виглядом давала зрозуміти, що хоче пити.

– Та заткнися вже, скотино. Немає мені спокою. Ой, немає! – зі сльозами в голосі промовила мати. – Господи! Та за що це все мені? Господи!

Іринка знала, що коли мати починає так голосити, то буде різкий вибух емоцій, можна й потрапити під гарячу руку. Далі буде туга, жаль і сльози, тихеньке схлипування та вогке матусине обличчя, ще доволі симпатичне й молоде, але з печаткою життєвих негараздів.

– Ріднесенька моя сиротинонько! При живому батькові... Життя моє безталанне... Господи, коли ж я вже відмучуся, – і далі лунає розпач матері Наталі.

Буває, що немає сили стримувати сльози, хочеться притулитися до найріднішої людини, донечки Іринки, і гладити, гладити чорняве шовковисте волосся, заціловувати дитинку, згадуючи своє життя.

II. Мати

Життя Наталі не можна назвати щасливим. Невелике село в слобожанському степу, господарство: дві корови, пів сотні кролів, дві свині, а курей ніхто й не рахував. Завжди напідпитку

натруджений батько-тракторист, від якого пахло по-домашньому тютюном і самогоном-перваком. Журливі пісні, які він мугикав собі під ніс, жорстка долоня, що пестила донечку, рання смерть... Від чого помер батько в сорок років? Бог його знає! Поплакала мати, потужила та й продовжила сіре, важке життя.

– Мамо, я хочу вчитися, – сказала якось Наталя після смерті батька.

– Та вчися, хто ж тобі не дає, – відповіла їй мати, бабуся Іринки, не надаючи цьому особливої уваги.

– Я хочу вчитися в технікумі, у райцентрі.

– Ага, зараз, а мені хто допомагатиме по господарству? Та й на кого ти вивчишся, адже роботи все одно в селі немає, – дедалі більше дратувалася мати.

– На економіста. Піду до фермера працювати. Зараз усім економісти потрібні.

– Та який з тебе економіст? – «мотивувала» мати, махала рукою та йшла порати корів.

Незважаючи на такі розмови, Наталя добре закінчила школу, поїхала до райцентру та вступила до аграрного технікуму. А там закрутилося-понеслося. Іван, найгарніший парубок у групі, одразу став заглядатися на Наталю. Гарна, струнка, жвава, активна, з наївними зеленими очима – вона стала центром уваги майже всіх хлопців. Тільки до дорослого життя була не звична, бо що з дитинства вона могла бачити у своєму маленькому селі?

Через певний час Наталі здалося, що все життя зосередилося навколо Івана. Він був у її думках, в образах, у бажаннях. Дискотеки, прогулянки біля невеличкої річечки у парку, морозиво і, звичайно, неможливість жити без нього. Перше побачення й несамовите кохання, що наповнює все тіло легкістю. Ще хвилька – і ти злетиш-полетиш над землею в його обіймах.

Мати до вибору доньки поставилась обережно, дуже не сподобався їй залихвацький, гоноровитий характер Івана, його спрощене ставлення до життя. Юнак був із сиротинця, батьків своїх не знав.

Наталя пробачала йому все: недоречні жарти, насмішки в компаніях, намагання звернути увагу товаришів через її приниження. Вона не могла без нього жити. Це як п'янкий наркотик, як наслання, що не минає з часом.

– Мамо, я люблю Івана та буду з ним разом.

– Роби що хочеш, тільки навчання не полишай.

– Іван не хоче навчатися, каже, що самі фермерами станемо.

– Самі? Фермерами? А земля у вас є? А гроші у вас є? Фермери... – сварилася мати, але нічого вдіяти не могла.

За пів року відгуляли весілля. Воно було скромним. Зі сторони Івана декілька найближчих друзів, зі сторони Наталі – дві тітки: сестра покійного батька та сестра матері. За два роки народилась Іринка.

Наталя дуже хотіла донечку – Бог донечку в сім'ю й послав. Дуже важко працювала молода родина на невеликому клаптику землі, Іван намагався їздити на заробітки, але грошей так і не було. Наталя крутилася-вертілася по господарству, але багато заробити не вдавалося, ледь-ледь зводили кінці з кінцями.

Почалися сімейні конфлікти. Молода мама відчула зміну в ставленні до себе, бабуся регулярно їй про це нагадувала, а Іван дедалі більше пропадав із друзями. Та й «друзями» їх не назвеш, так, знайомими в п'яній компанії.

Коли Іринці виповнилося три роки, Іван просто зник. Його бачили то в одному селі, то в іншому, то в райцентрі на шабашках. Наталі про це завжди повідомляли тітоньки-сусідки із зажурливо-радісними обличчями:

– П'є постійно та вештається в поганій компанії.